

SVERIGES RUNINSKRIFTER
UTGIVNA AV
KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

TREDJE BANDET

SÖDERMANLANDS
RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE OCH ELIAS WESSÉN

STOCKHOLM 1924—36

SÖDERMANLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE och ELIAS WESSÉN

II.

PLANSCHER

STOCKHOLM 1924—36

Av detta band utgåvos pl. 1—14 i h. 1 år 1924, pl. 15—82 i h. 2 år 1932, pl. 83—198 i h. 3 år 1933 och pl. 199—217 i h. 4 år 1936.

Häftena 2—4 äro utgivna med anslag ur Humanistiska fonden.

Uppsala 1936. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B.

Pl. 1—14 tryckta hos P. A. Norstedt & Söner. Stockholm 1924.
Pl. 15—217 i ljustryck hos A. B. Malmö Ljustrycksanstalt. Malmö 1932—1936.

ALFABETISK FÖRTECKNING ÖVER SÖDERMANLANDS RUNINSKRIFTER

N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:	N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:
259 Alby	225	127	124 Bogsta	93, 397	12, 57
236 Alvsta	208	118	125 Bogsta	93, 397	12, 58
216 Aska	192	196	303 Bornö	278	192
136 Aspa	101	12	282 Botkyrka	247	198
137 Aspa	102, 399	12, 62, 63, 79	283 Botkyrka	249	139, 198
138 Aspa	105, 400	12, 63	284 Botkyrka	250	140
174 Aspö	135, 410	7, 77	285 Botkyrka	250	140
Aspö, se Lagnö.			286 Botkyrka	251	141, 142, 194
2 Axala	1	15	Brandalsund, se 350		
107 Balsta	79, 392	7, 50	Valsta.		
192 Berg	164	7, 93	144 Broby, Runtuna sn .	109	66
193 Berg	166	7, 93	263 Broby, Österhaninge		
93 Berga, Husby sn .	67	45	sn	228	1
94 Berga, Husby sn .	68	—	Brunnsberg, se 202,		
95 Berga, Husby sn .	68	45	203, 377 Östa		
104 Berga, Kjula sn .	75, 389	49	330 Bråtorp	313	190
217 Berga, Sorunda sn .	192	2, 108	292 Bröta	264	146
24 Berga, Trosa sn . .	17, 368	21, 79	194 Brössike	166	7, 94
302 Bergaholm	277	152, 153	195 Brössike	167	94
380 Bergaholm	362	217	121 Bönesta	90, 396	14
44 Bergshammar . . .	33, 371	14	354 Dillnäs	346	193
260 S. Betby	225	128	65 Djulefors	49, 379	10, 37, 205
261 S. Betby	226	1, 128	169 Ekeby	130	13
218 Billsta	194	109	293 Eldtomta	266	192
54 Bjudby	40, 375	32	49 Ene	37, 372	9, 31
55 Bjudby	41, 375	33, 203, 204	145 Eneby	109, 401, 11 403	
360 Bjudby	350	187	146 Eneby	111, 401, — 404	
41 Björke	31, 370	27	Eriksberg, se 65 Dju-		
1 Björnlunda	1	4	lefors.		
248 Björsta	217	2, 123	355 Eskilstuna	346	8
219 Blista, Sorunda sn .	195	110	356 Eskilstuna	347	182—185
220 Blista, Sorunda sn .	195	110	357 Eskilstuna	349	186
221 Blista, Sorunda sn .	195	110			
262 Blista, Österhaninge					
sn	227	1, 127			

N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:	N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:
358 Eskilstuna	349	186	180 Harby, Kärnbo sn . . .	156	14, 88
171 Esta	132, 409	12, 76	187 Harby, Toresunds sn . .	159	7, 90
126 Fagerlöt	94, 397	12, 58, 208	70 Hedenlunda	53, 381	38
290 Farsta	262	145	181 Helanda	156	191
59 Flåsta	45, 378	35	46 Hormesta	35, 371	9, 29
237 Fors, Västerhaninge			299 Huddinge	274	149
sn	209	1, 119	287 Hunhammar	258	2
238 Fors, Västerhaninge			92 Husby	66, 384	8, 44
sn	210	1	22 Håga	15	20
249 Fors, Ösmo sn . . .	218	192	288 Hågelby	260	2, 143
10 Frustuna	6, 366	4, 17	79 Hällby	58	41
209 Fröberga	184	105	325 Härad	305	4, 164
222 Frölunda	197	2, 111	326 Härad	306	164
223 Fullbro	198	196	67 Häringe, Sköldinge sn . .	51, 380	11
56 Fyrby	42, 375	33	239 Häringe, Västerha-		
Fågelsta, se 306 Sö-			ninge sn	210	118
derby Krog.			264 Hässlingby	229	129
64 Fågelö	49, 379	11	62 Hässlö	48, 378	9, 36
13 Gatstugan	8, 366	18	265 Högsta	229	129, 130
346 Gerstabergr	336	3	105 Högstena	76, 389	8, 48
347 Gerstabergr	337	177	18 Hölö	12	9
42 Gillberga	32	10, 27	21 Hörningsholm	15	—
147 Glåtttra	111, 401,	11	307 Igelsta kvarn	283	13, 155
	404		148 Innberga	111, 404	67
300 Glömsta	275	150, 151	50 Jogersta	38, 372	31
108 Gredby	80, 393	8, 50, 51	250 Jursta	218	1, 122
109 Gredby bro	81, 393	50, 51	96 Jäder	69, 387	7, 46
165 Grinda	126, 408	12, 73	97 Jäder	70	46, 47
166 Grinda	127, 408	74	98 Jäder	70	47
178 Gripsholm	151	86	99 Jäder	71	47
179 Gripsholm	153	87	100 Jäder	71	47
11 Gryt	7, 366	4, 17	142 Kalkbron	108, 401	12, 65
12 Gryt	8	4	16 Kattnäs	11, 367	4, 19
224 Grödbby	199	2, 111, 112	72 Kesäter	54	82
225 Grödbby	200	2, 111, 112	344 Kiholm	334	175
291 Grödinge	262	144	106 Kjula ås	77, 389	8, 50
110 Grönsta	82, 393	7	348 Kjulsta	338	3, 176
119 Gundband	89	55	251 Klastorp	219	123
14 Gåsinge	9, 367	4, 18	210 Klippinge	185	6, 106
15 Gåsinge	10	18	196 Kolsundet	169	7, 95
327 Göksten	306	165, 166	197 Kolsundet	171	95—97
130 Hagstugan	96, 399	59, 60, 209	112 Kolunda	84, 393	8, 52
294 Hallsveden	268	197	113 Kolunda	84, 395	53
89 Hammarby	65	44	114 Kolunda	86	8
Hamra, se 289 Spån-			115 Kolunda	86, 396	8, 78
torp.			139 Korpbron	105, 400	14, 64
71 Hansta	53, 382	38	140 Korpbron	106, 400	64

N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:	N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:
321 Kråktorps	301	4, 161	152 Membro	115, 405	69, 78
340 Ö. Kumla	331	3, 192	198 Mervalla	172	5, 6, 97, 98
149 Kungberga	112, 401, 404	11, 67, 68	52 Märings spång	39, 373	11, 203, 204
150 Kungberga	113, 404	68	275 Nabbhagen	239	3, 134
Kungshället, se 106			28 Nora	20, 368	9
Kjula ås.			29 Nora	20, 368	9
336 Kungsör	321	14, 174	30 Nora	21, 368	9, 22
176 Kärnbo	144	7, 85, 212	31 Nora	21, 368	78, 81
177 Kärnbo	150	85	17 Norrtuna	12, 367	78
381 Ladvik	362	217	Norsborg, se 287		
175 Lagnö	137	5, 83, 84	Hunhammar.		
375 Lagnö	360	216	8 Nybble, Dillnäs sn	5, 366	4, 16
167 Landshammar	129, 409	13, 74, 75, 211	213 Nybble, Överselö sn	188	7, 107
168 Landshammar	129, 409	12	51 Nyköping	38, 372	32
373 Landshammar	359	—	170 Nälberga	130, 409	13, 75
128 Lid	95, 398	59	118 Ostra	88, 396	55
129 Lid	96, 398	59	304 Oxelby	279	152
19 Lida	13, 367	10, 20	80 Rambron	59	8
349 Lideby	339	3, 178	81 Rambron	60	9
9 Lifsinge	5, 366	16, 199	60 Ramsta	45, 378	35
Lindhov, se 305 Söderby.			101 Ramsundsberget	71, 388	48, 205, 206
352 Linga	342	3, 180, 181	68 Remmeröd	52, 381	11
383 Linga	364	—	240 Ribby	211	120
378 Lisma	361	217	127 Rossbäcks rännil	95, 398	12
76 Lista	57, 383	9	143 Runtuna	108, 401	11, 66
77 Lista	57	40	372 Runtuna	358	—
78 Lista	57, 383	41	163 Rycksta	123, 408	13, 72
211 Ljunga	186	6, 106	160 Råby	122	71
134 Ludgo kyrka	100, 399	11, 62	161 Råby	122	71
370 Ludgo kyrka	357	216	162 Råby	123	72
371 Ludgo kyrka	358	216	132 Sanda, Lids sn	99, 399	61
135 Ludgo prästgård	101	11	266 Sanda, Österhaninge sn	230	131
131 Lundby, Lids sn	98, 399	60, 210	319 Sannerby	297	13, 160
212 L. Lundby, Överselö sn	187	6, 107	153 Skarpåker	116, 401	11
73 Lyttersta	55, 382	10, 39	154 Skarpåker	116, 405	70
25 Långbro	17	21	120 Skogshall	90, 396	8, 56
182 Läggesta	157	191	241 Skogs-Ekeby	212	120
379 Länna	361	—	122 Skresta	91, 396	56, 207
141 Löta	107, 401	65	123 Skresta	92	56, 57, 207
90 Lövhulta	65, 384	44	32 Skåäng	22, 368	23, 79
Lövstalund, se 295,			33 Skåäng	25	23
296 Skälby.			43 Skälberga	32, 370	80
151 Lövsund	113, 405	68, 69	295 Skälby, Grödinge sn	268	—
			296 Skälby, Grödinge sn	269	147
			23 Skälby, Mörkö sn	16, 367	10
			331 Skämby	313	167

N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:	N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:
332 Skämby	315	167, 168	269 Söderby malm, Öster-		
66 Sköldinge	51, 380	11, 37	haninge sn	232	1, 132
369 Sköldinge	357	37	308 Södertälje	284	13, 155, 215
45 Släbro	34, 371	28, 200, 202	309 Södertälje	286	157
367 Släbro	355	201, 202	310 Södertälje	287	13
20 Smesta	14, 367	19	311 Södertälje	287	13, 14, 156
267 Småhamra	231	195	312 Södertälje	287	13, 14, 156
215 Sorunda	191	2	313 Södertälje	287	13, 14, 156
164 Spånga	124, 408	13, 73	Södertälje, se 307		
289 Spåntorp	261	144	Igelsta kvarn.		
58 Stav, Floda sn	44, 377	34	27 Sörhusby	19	22
242 Stav, Västerhaninge			91 Tidö	66, 384	8
sn	213	121	34 Tjuvstigen	26, 368	10, 24
243 Stav, Västerhaninge			35 Tjuvstigen	26, 368	10, 24
sn	214	191	Tormesta	16, 367	—
341 Stavsta	332	3	229 Torp	203	114
111 Stenkvista	83, 393	52	230 Torp	204	115
48 Stigtomta	37, 372	30	337 Torpa	322	171
274 Stockholm	237	135	314 Torshälla	291	157
63 Stora Malm	48, 378	10	57 Trinkesta	43, 376	82
276 Strängnäs	240	3, 136	231 Trollsta	204	115, 116
277 Strängnäs	240	3, 136	232 Trollsta	205	2, 116
278 Strängnäs	242	3, 137	233 Trollsta	206	2
279 Strängnäs	243	3, 137	234 Trollsta	206	2, 117
280 Strängnäs	244	3, 138	36 Trosa bro	28, 369	10, 25, 26
281 Strängnäs	246	139	Tumba, se 305 Söderby.		
Strängnäs, se Nabb-			82 Tumbo	60, 383	8
hagen.			83 Tumbo	61	8
342 Ströpsta	333	3	84 Tumbo	61, 384	42
226 N. Stutby	200	2, 113	362 Tumbo	352	188
320 Stäringe	298	13, 160	363 Tumbo	353	189
318 Sund	293	13, 158, 159	364 Tumbo	354	193
315 Sundby, Dunkers sn	292	214	244 Tuna	214	121
116 Sundby kyrka	87	54	245 Tungelsta	215	191
117 Sundby kyrka	88	54	338 Turinge	323	14, 172, 173,
227 Sundby, Sorunda sn	201	114			193
252 Säby	220	1	339 Turinge	330	3
365 Sättersta	354	190	Turingevägen, se 311		
305 Söderby, Botkyrka sn	280	8, 153, 154	—313 Södertälje.		
306 Söderby krog, Bot-			343 Tveta	334	174
kyrka sn	282	13, 154	328 Tynäs	311	168
155 Söderby, Runtuna sn	118, 406	11	270 Tyresta	233	1, 133
156 Söderby, Runtuna sn	118, 406	—	173 Tystberga	133, 410	13, 77, 212
228 Nedre Söderby, So-			374 Tystberga	359	212
runda sn	202	2	172 Tystberga kyrka . .	133, 410	80, 213
268 Söderby, Österhanin-			353 Tällby	345	179
ge sn	231	131	271 Täckeraåker	234	1

N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:	N:r	Sid. i Del I:	Pl. i Del II:
199 Ullunda	175	99	39 Åda	30, 370	26
297 Uppinge	272	147	359 Åda	350	26, 187
272 Upp-Norrby	235	133	301 Ågesta	276	151
298 Uringe malm	273	148, 149	329 Åker	312	192, 196
316 Vadsbro	292	—	382 Åker	363	—
88 Valby	64	8, 43	188 Åkerby	161	90
69 Valla	52, 381	11, 37	189 Åkerby	161	91
53 Valsta, Bettna sn	39, 373	11	247 Ålsta	216	191
273 Valsta, Österhaninge sn	236	134	74 Ålsäter	56, 383	10, 39
350 Valsta, Ytterjärna sn	340	3, 178	184 Årby, Kärnbo sn	158	7, 89
253 Vansta	220	197	214 Årby, Överselö sn	190	6, 215
254 Vansta	221	124	200 Åsa	175	6, 7, 99—101
37 Vappersta	29, 369	9, 25	323 Åsby	302	3
255 Vidby	222	124, 125	324 Åsby	303	4, 162, 163
183 Viggeby	157	7, 88, 89	201 Älby, Ytterselö sn	177	7, 103
75 Vrena	56	40	256 Älby, Ösmo sn	223	1, 126
361 Vrena	352	193	257 Älby, Ösmo sn	224	1
246 Vreten	215	122	258 Älby, Ösmo sn	224	14, 126
47 Vålsta	36, 371	9, 29, 30	333 Ärja	315	3, 169
3 Vänga	2, 365	4, 15	334 Ärja	319	192
4 Vänga	3	14	335 Ärja	320	170
5 Vänga	3	14	185 Ärnäs	159	7
6 Vänga	3, 365	78	186 Ärnäs	159	7
133 Väringe	100, 399	61	157 Ärsta	119, 407	11
322 St. Väsby	302	4, 161	87 Öja kyrka	64	9
235 Västerby, Sorunda sn	207	117	7 Öja, Björnlunda sn	4, 365	4, 16, 199
85 Västerby, Tumbo sn	62	42	317 Öja backe, Flens sn	293	13
40 Västerljung	30	10	61 Ösby	47, 378	14, 36
368 Vävelsta	357	216	202 Östa	177	101, 102
102 Vävle	73, 389	7, 48	203 Östa	179	101, 102
103 Vävle	74	7, 49	376 Östa	360	—
190 Ytterenhörna	162	92	158 Österberga	119	11
345 Ytterjärna	335	3, 176	159 Österberga	120, 407	70, 210
191 Ytterselö	164	195	351 Överjärna	341	3, 179
26 Ytterstene	18	—	204 Överselö	179	6, 214
366 Yttervalla	355	—	205 Överselö	180	103, 195
38 Åby, Vagnhärads sn	29, 369	81	206 Överselö	182	104
86 S. Åby, Västermo sn	62, 384	9, 43	207 Överselö	184	105
			208 Överselö	182	104
			377 Överselö	360	214

OM AVBILDNINGARNAS URSPRUNG OCH ANORDNING

Pl. 1—14 återge i förminskad skala de avbildningar av sörmländska runristningar, som finnas i *Bautil*. Pl. 1—13 motsvara sålunda *Bautil* s. 186—235. Å pl. 14 finnas bilder hämtade från *Bautil* s. 314—316 och s. 309.

Bilden av Sö 121 Bönesta längst ned t. h. å pl. 14 återger ett träsnitt i N. H. Sjöborgs *Samlingar för Nordens fornälskare* 2, pl. 60 fig. 233; detta går i sin tur tillbaka på en avbildning i J. Sundler, *De Nycopia* (1739), s. 153.

Pl. 15—217 innehålla avbildningar i ljustryck, till större delen efter fotografier tagna under åren 1928—36 av Akademiens tecknare H. Faith-Ell.

Undantagen äro följande:

- Pl. 16. Sö 8 Nybble, bilden t. v. utan ifyllning av runorna. Foto D. Samuelsson.
» 37. Sö 69 Valla. Foto E. Brate.
» 48. Sö 101 Ramsundsberget. Foto i ATA.
» 50. Runstenarna i Gredby gata. Foto I. Schnell.
» 54. Sö 117 Sundby. Foto i ATA.
» 69. Sö 152 Membro. Foto E. Brate, efter avtryck å ristningen.
» 78. Sö 6 Vänga, Sö 17 Norrtuna, Sö 31 Nora och Sö 115 Kolunda. Foto E. Brate.
» 80. Sö 43 Skälberga. Efter R. Dybeck, *Svenska runurkunder*, n:r 13.
» 81. Sö 31 Nora och Sö 38 Åby. Efter Dybeck a. a., n:r 2 och 28.
» 82. Sö 57 Trinkesta. Efter Dybeck a. a., n:r 42.
Sö 72 Kesäter. Efter R. Dybeck, *Runa* (fol.) 1, s. 24.
» 141, 142. Sö 286 Botkyrka. Foto H. Andersson.
» 162. Sö 324 Åsby, övre bilden. Foto E. Brate.
» 165. Sö 327 Näsbyholm, övre bilden. Foto D. Samuelsson.
» 182—185. Sö 355 Eskilstuna. Foto i ATA.
» 191. Sö 247 Ålsta. Foto E. Brate.
» 192. Sö 303 Bornö, Sö 329 Åkers kyrka och Sö 334 Ärja. Foto E. Brate.
» 195. Sö 205 Överselö och Sö 267 Småhamra. Efter R. Dybeck, *Svenska runurkunder*, n:r 37 och 12.
Sö 191 Ytterselö. Efter teckning av O. Hermelin.
» 196. Sö 216 Aska och Sö 329 Åkers kyrka. Efter Dybeck a. a., n:r 17 och 26.
Sö 223 Fullbro. Efter teckning av G. Upmark.
» 197. Sö 253 Vansta och Sö 294 Hallsveden. Efter Dybeck a. a., n:r 84 och 86.
» 198. Sö 282 Botkyrka. Efter etsning av R. Haglund, efter avtryck av S. Boije.
Sö 283 Botkyrka. Efter teckning av O. Hermelin.
» 205. Sö 101 Ramsundsberget. Flygfoto 1931.
Sö 65 Djulefors. Foto I. Schnell.
-

Beträffande numreringen av de i häftet 2 (1932) ingående planscherna (pl. 15—82) är följande att märka: Omarbetningen av bildmaterialet under åren 1928 och 1929 föranledde en icke obetydlig ökning av det vid författandet av den motsvarande texten (s. 1—136) avsedda antalet bilder. För att möjliggöra dessas inordning i arbetet har den vid textens redigering tilltänkta ramen för planschdelen måst övergivas, så att »plansch» och uppslagssida icke sammanfalla. Vissa planschnummer i texten motsvaras följaktligen av två eller tre sidor; å andra sidan ha en del sidor måst betecknas med dubbla planschnummer, t. ex. Pl. 21, 22, där alltså sammanförts bilder, till vilka i texten hänvisas under »Pl. 21» och »Pl. 22».
